

*Over de Ceremoniën binnen de Particuliere Synagoge**

JHM manuscript: EH-617NV1206

Auteur: onbekend

Datum manuscript: 1810-1813, zie voetnoot 45

Transcriptie: J.B. Sondervan

Datum Transcriptie: januari 2020

* Dit staat op het voorblad als titelaanduiding, maar dat klopt niet. Het is de naam van het eerste deel. Bij bestudering blijkt dat de tekst op het voorblad door een ander persoon is geschreven.

Opmerkingen

- In de periode dat dit manuscript werd geschreven was Daniel Cohen d'Azevedo (1792-1823) de haham van de gemeente. Men mag aannemen dat deze instructie zijn goedkeuring heeft gehad, zie ook voetnoot 1.
- Gezien de inhoud en het formaat (folio) lijkt dit meer op een "reglement van orde" dan op een "Seder hazzanut", zoals Pinto (1758) of Brandon (1892).
- Woordafbreking in het manuscript aan het eind van een regel is aangegeven middels dubbel komma (,,) aan het eind van de regel, en aan het begin van de volgende regel.
- Teksten tussen // moeten worden geïnterpreteerd als tussen haakjes.
- Onderstreepte woorden zijn transcriptie.
- Het getal in de kantlijn geeft het paginanummer van het manuscript. L staat voor "linker kant" en R voor "rechter kant".
- De spelling is aangepast naar 2020.
- Hoofdletters midden in zinnen zijn weggelaten.
- Komma's zijn hier en daar vervangen door punten. Hierdoor zijn soms hoofdletters toegevoegd.
- Woorden met een verklaring zijn de eerste keer **gemarkeerd**. Hiervoor is vooral gebruik gemaakt van van Dale 4de druk 1898 en Koenen 11de druk 1916. Mijn dank gaat uit naar de dr. B. Wallet die geholpen heeft om de nodige vragen op te beantwoorden.
- Tbv het maken van een inhoudsopgave zijn af en toe paragraafnamen toegevoegd, deze zijn met een * aangegeven.

Inhoudsopgave

Over de Ceremoniën binnen de particuliere Synagoge	3
Benoeming (verdeling mitswot)*	3
Parasa*	4
Offeringen die de dienstdoende voorzanger uitspreekt wanneer hij het boek Mozes gaat afhalen, of weder naar haar plaats vergezeld	4
Nota bene*	5
Gevallen waar in de voorzitter op verzoek cedeert alle of sommige uitoefeningen van ceremoniële plechtigheden ten einde de arme kas te bevoordelen	5
Ceremoniën bij het voltrekken van het huwelijk naar de Israëlitische wet, binnen de synagoge	6
Bij sterfgevallen	6
Een jongeling 13 jaren bereikt hebbende	7
Individuele die de ouderdom van 18 jaren hebben bereikt*	7
De koster*	7
Offering Salos Pehamim (regalim)*	7
Diensten buiten de synagoge*	8
Wanneer de rabbijn predikt	8
Algemene ceremoniën het gehele jaar door	8
Op Groot verzoendag	9
Het Loofhuttenfeest*	10
Simha Torah*	10
Hanuca*	10
Purim*	11
Het Paasfeest*	11
Het Wekenfeest*	11
Tis-abeab*	11
Aftara & oproepen mincha sabbath*	12

Over de Ceremoniën binnen de particuliere¹ Synagoge

Benoeming (verdeling mitswot)*

De voorzitter van **Administrateurs**² heeft de bevoegdheid alleen tot het geven de nodige orders bij het aanvangen van het gebed, of van het verrichten der dienst, als ook tot het benoemen van de personen bestemd tot de uitoefening der Ceremoniën betreffende de **boek Mozes**³.

Op den Sabbath en Hoogtijden begeeft hij zich naar den **outer**⁴ voordat het boek Mozes zal uitgehaald worden, en laat door den voorzanger⁵ die aan de beurt is, uitroepen welke personen de Ceremoniën zullen waarnemen, die dan ook gehouden zijn zulks te doen onder **verband**⁶ van ten minste een halve Gulden te offeren tot behoud der arme Kas.

De rangschikking dier uitroeping is als volgt, de oudste, of bij voorkeur iemand wiens huisvrouw in de negende maand hare zwangerschap is getreden / dien daarom heeft verzocht / tot het openen⁷ der **Tabernakel**⁸.

De derde in rang tot het dragen⁹ der boek Mozes.

Een jongeling beneden de 13 jaren to het ontkleden¹⁰ der boek Mozes.

Een nog jonger tot het ontwachtelen¹¹ der zelve.

De tweede in rang tot het begeleiden¹² van den geen dien het Boek Mozes draagt

Dan een persoon van minder rang, tot het waarnemen als plaatsvervanger voor een van allen

Eindelijk een der genen die bij beurtwisseling **geadmitteerd**¹³, en goedgekeurd zijn tot het vertonen¹⁴ der geopend boek Mozes, aan de heilige gemeente.

NB op den Sabbath wordt nog vóór gemelde benoemingen iemand benoemd tot het / bij **uitsluiting**¹⁵ / uitspreken van de **kadis deraban** bij iedere dienst, die gedurende de gehele week wordt gedaan, aanvang komende zaterdag avond, en eindigende met den dienst van zaterdag ochtend. Deze komt aan de beurt door sterfgeval van vader of moeder, voor de maand en voor de 11 maanden.

¹ 'particuliere synagoge' is de Nederlandse vertaling van het Franse 'synagogue particulière' en dat geeft gelijk een goede datering van dit manuscript. Gedurende de korte periode van de inlijving van Nederland bij het Franse keizerrijk, 1810-1813, was de PIG niet zelfstandig maar onderdeel van het grote Franse consistoriale stelsel. Daarbinnen was in Amsterdam de latere NIHS de toonaangevende gemeente en moesten alle gemeenten in het bijbehorende consistorie de minhag van deze hoofdgemeente volgen. Een uitzondering werd, vanwege de anciënniteit, gemaakt voor de PIG, die de status kreeg van 'synagogue particulière', die daarom gemachtigd was de eigen ceremoniën te volgen. Dit document zal ook tegen die achtergrond begrepen moeten worden: door het vastleggen van de ceremoniën kon duidelijk gemaakt worden wat de particuliere status inhield - en kon voorkomen worden dat de overheid eventueel Askenazische gebruiken in de PIG vanuit de centraliseringsgedachte door zou (willen) voeren (Bart Wallet)

² Parnaas president

³ Tora

⁴ Tebah woord uit 1812, uitleg bij teksten van E.J. Potgieter (1808 - 1875) altaar. <https://www.encyclo.nl/lokaal/10859>

⁵ Chazzan

⁶ Verbintenis (van Dale); verplichting

⁷ abkira

⁸ hechal

⁹ Levara

¹⁰ desanfaixare

¹¹ Fara Ets haim

¹² acompanhara

¹³ toegelaten

¹⁴ levantara

¹⁵ uitsluitend

Parasa*

De benoeming dien personen gedaan zijnde, begeeft hij zich naar den Tabernakel, volgende de dienstdoende voorzanger, daar hij de **wijzer**¹⁶ tot de lezing in het boek Mozes ontvangt uit de handen van den geen die de deuren des Tabernakels geopend heeft, een der benoemde persoon niet aanwezig zijnde, vergunt hij deze of gene het ad interim waar te nemen.

Na dat de voorzanger, verscheidene **offerings**¹⁷ heeft uit gesproken / waarvan nader¹⁸ / heft hij aan het gebed Gadelu en wordt het boek Mozes uitgehaald. De begeleider gaat zijdelings voor den drager, deze gevolgd door den dienst doende voorzanger en eindelijk de President.

Aan de outer gekomen zijnde wordt door de benoemden respectievelijk verricht hetgeen hun opgedragen is.

Tot het bijwonen der lezing in het boek Mozes heeft den voorzitter de beschikking over zodanige personen als hij goed vindt. Na Cohen en Levie een gehuwd persoon / ten zij men een ongehuwde voor de zevende wilde roepen /. De vierde een jongere, tot de vijfde een jongeling van ten minste achttien jaren. Tot de zesde een bejaarde en tot de zevende een oude man. Op feestdagen daar het getal niet hoger als vijf of zes belooft, Cohen en Levi daaronder begrepen, wordt geobserveerd dat de derde ouder als de vierde en de vijfde de oudste zij.

Pag 3R

De hoogtijden, waneer er een tweede boek Mozes nodig is, wordt tot den maphtir geroepen een jongeling boven 16 jaren oud.

De benoeming tot het waarnemen der voormelde ceremoniën, betreffende het boek Mozes gedaan op de Sabbath, worden verstaan opgedragen te blijven aan de zelfde personen gedurende de volgende week wanneer het boek Mozes ter lezing wordt uitgehaald. Op **hoogtijden**¹⁹ is het voor dien dag alleen.

Offeringen die de dienstdoende voorzanger uitspreekt wanneer hij het boek Mozes gaat afhalen, of weder naar haar plaats vergezeld

Voor de geen wiens huisvrouw bevallen is, met een zoon of dochter.

Voor de geen die in den loop van de week de Mozaïsche wet in den echten staat zijn getreden.

Voor de geen die een ziekte of gevaar ontkomen zijn en hun gebed²⁰ voor de geopende Tabernakel komen doen.

Voor de geen die juist op dien dag uit de treurdagen zijn gekomen.

Voor de geen die uit enige oorzaak goedvinden een offering te doen.

Eindelijk voor de geen die de Ceremoniën betreffende het boek Mozes op dien dag verrichten, ieder op zijn beurt.

Dient opgemerkt te worden, dat de tourbeurten der offeraars nauwkeurig wordt in acht genomen, en alleen is gerangschikt, na den dag, ja zelfs het uur, dat de oorzaak der offering heeft plaats gehad.

¹⁶ Pontairo, Jad

¹⁷ Mi sheberach

¹⁸ Zie paragraaf "offerings"

¹⁹ feestdagen

²⁰ Hagomeel

Nota bene*

Pag 4L

NB Alhoewel de begeving der **opgemelde**²¹ uitoefeningen der ceremoniën afhangt van den voorzitter, zo neemt hij daar echter ene regeling waar, namelijk naar gelang de Sabbat of hoogtijdagen meerder of minder **solemniteit**²² vorderen, ook de meerder of minder lieden van rang en **notabiliteit**²³ door hem benoemd.

Over het algemeen is niemand **admissibel**²⁴ tot het uitoefenen van enig Godsdienstige ceremoniën binnen de synagoge, dan die de vereisten en bevoegdheid hebben tot het lidmaatschap der particuliere synagogen, dan alleen in zodanige gevallen hier nader vermeld.

De geen die voor het boek Mozes bij de lezing in dezelve wordt geroepen, of bij welke gelegenheid hij enige offeringen aan geëmployeerden tot den eredienst genegen is te doen, moet ten minsten een halve Gulden ten behoeve van de arme kas geven.

Gevallen waar in de voorzitter op verzoek **cedeert**²⁵ alle of sommige uitoefeningen van ceremoniële plechtigheden ten einde de arme kas te bevoordelen

Iemand tot het lidmaatschap gerechtigd, zijne vrouw in de negende maand harer zwangerheid betreden, verzoekt den Sabbath de ceremonie van het openen der tabernakels tot het uithalen van het boek Mozes.

Iemands huisvrouw, met ene dochter bevallen zijnde, en in plaats van ene offering voor den Tabernakel te doen bij het uithalen van het boek Mozes, verkiezen mocht tot het bijwonen van de lezing van eens kapittels in dezelve geroepen te worden, verzoekt daarom. En wordt hem vergund.

De genen wiens huisvrouw van een zoon bevalen zijn of de genen die in den echtstaat getreden zijn, den Sabbath daaraanvolgende in de synagoge komend en geen offering voor de geopende Tabernakel doende

Pag 4R

geven daarmede stilzwijgend te kennen dat zij verkiezen tot het bijwonen der lezing eens kapittels in het boek Mozes geroepen te worden (komen zij niet in de synagoge dan worden zij evenwel daartoe geroepen) de president neemt dit nauwkeurig in acht en voldoet aan hun verlangen.

Iemand jaartijd hebbende van het overlijden van vader of moeder, verzoekende tot hetzelfde einde op den Sabbath of andere dag geroepen te worden, wordt hem zulks ingewilligd

Ook bij trouwgeval of andere heugelijke gelegenheid, heeft zodanige die het aangaat het recht om zich te vervoegen bij den voorzitter, ten einde te verzoeken dat hij de door hem **gedesigneerde**²⁶ personen, de ceremoniën met het boek Mozes, op de eerst komende Sabbath gelieft op te dragen, het geen hem ook wordt vergund, mits het niet treffen op ene Shabbah die bestemd zij tot ene bepaalde kring van personen, het zij voor iemand die den verzoeker is voorgekomen, of anderszins.

²¹ eerder vermeld; genoemd

²² plechtigheid Feestelijkheid ; gravidade

²³ Aanzienlijkheid

²⁴ toegelaten

²⁵ Afstand doen van, afstaan (Koenen 11de druk)

²⁶ aangewezen

Ceremoniën bij het voltrekken van het huwelijk naar de Israëlitische wet, binnen de synagoge

De bruid begeleid door twee naastbestaande dames, begeeft zich naar de plaats voor haar bestemd, op daartoe geschikte afgezonderde plaats binnen de synagoge, zet zich neder tussen hare begeleidsters onder de daar toe vervaardigde verhemelte.

De bruidegom treedt binnen met zijn begeleiders en vervoegt zich, ter plaatse daar toe bestemd, naast de Tabernakel.

Pag 5L

De bruidegom als, Melech Israel, geeft order tot het aanvangen van het middaggebed, De twee administrateurs uit de notabelen komen binnen de synagoge, na het aanvang van het gebed.

Na het eindigen van het zelve begeeft zich de rabbijn naar den bruidegom, en brengt hem den tabernakel voorbij gaande, naar de bruid. Inmiddels begeven zich de twee administrateurs uit de notabelen naar de bruid.

De rabbijn doet de inzegening des huwelijk met de meeste solemniteit, na het eindigen van het welke de bruidegom een glas tegen de grond werpt, daarbij zeggende Zecher lachorban. Een der voorgangers spreekt geld offeringen uit voor de bruidegom, zijn begeleiders, bloedverwanten en omstanders, ten behoeve van het H land²⁷ en slaking²⁸ van gevangenen.

Inmiddels gaat een der administrateurs met de schaal rond, beginnende met de bruid en bruidegom enz., ten behoeve van de arme Kas, waarmede de ceremonie afloopt.

Bij sterfgevallen

Op den Sabbath eerstvolgende op een sterfgeval, begeven zich de naastbestaanden²⁹ ter synagoge bij het middaggebed, en na dat de lezing in het boek Mozes voleind is spreekt de voorzanger het gebed uit voor de rust der zielen van de overledene, na het welke, eerst door den naastbestaanden, en vervolgens voor des begerende geld offeringen worden gedaan onder de benaming van den Semen Lamaor ten behoeve van de arme Kas.

Pag 5R

Zijn er twee of meer sterfgevallen in de afgelopen week geweest, dan wordt in acht genomen de dag en uur van het begraven.

Edoch bijaldien³⁰ het een sterfgeval zij daar een broeder of zuster van de geen die in functie is als Administrateur of andere aanzienlijke erepost der particuliere synagoge bekleedt, dan geschiedt die ceremonie voor de lezing in het boek Mozes.

Bij onverhoopt sterfgeval van de geen die vrome functie bekleden, wordt die ceremonie gedaan bij het ochtendgebed voor de lezing in het boek Mozes.

Ook een sterfgeval buitenslands plaats hebbende en des zelfs naastbestaanden verzoeken dat dit gebed gedaan worde, wordt zulks toegestaan.

²⁷ Heilige land

²⁸ Losmaken (Wolters 1960) פדיין שבויים

²⁹ Bloedverwanten (van Dale)

³⁰ indien

Een jongeling 13 jaren bereikt hebbende

Een jongeling 13 jaren bereikt hebbende wordt voor het eerst op den Sabbath bij het middaggebed geroepen tot het bijwonen des lezing in het boek Mozes. Bij verzoek wordt aan zijn naastbestaanden 's morgens de verschillende ceremoniën van het boek Mozes opgedragen. Hij doet onder andere een geld offering uit dankbaarheid aan den Here, die hem vergund heeft die ouderdom te bereiken. Deze ceremonie wordt met meerdere of mindere plechtigheid gezegd, naar goeddunken van de gene die het aangaat.

Individuen die de ouderdom van 18 jaren hebben bereikt*

Alle individuen der particuliere synagoge de ouderdom van 18 jaren hebben bereikt, zijn bevoegd tot een plaats binnen de synagoge, die hem door administrateurs wordt aangewezen, des welken zij ten minste 3 jaren moeten accepteren alvorens zij bevoegd zijn om een andere te vrag. Bij dien vergunning wordt in acht genomen dat de contribuanten in de **enceinte**³¹ geplaatst worden, en de bedeelden of minder fatsoenlijken in 't **ronde**³². Ieder heeft het recht, wanneer hij in de synagoge is, om geen ander op zijn plaats te laten zitten.

Pag 6L

De koster*

Tot het ceremoniële en schikkingen van order zijn de koster³³ gelast een wakend oog te houden. In alle de gevallen dat er op den outer door de voorzanger algemene offeringen worden gedaan, zo ten behoeve der armen Kas, als bij trouwgeval van een **geëmployeerde**³⁴ tot de eredienst, geboorte van kinderen, uithuwelijking van dezelve, ten behoeve van zodanige geëmployeerden, vervoegen zich de koster bij de voorzanger, ten einde hem te helpen tot het aangeven der namen de personen die gelieven de offeren, en zulks ten einde geen verwarring to veroorzaken, en de individu's niet te verplichten van in persoon bij den outer te komen.

Offering Salos Pehamim (regalim)*

Drie keren 's jaars, de Sabbath voor Sucoth, dien voor 't Paasfeest en dien voor Sabuoth zijn alle individu's van het mannelijk geslacht gehouden ene offering te doen Salos Pehamim basana van ten minsten een halve gulden. De voorzanger aan de beurt begint uit naam der administrateurs met f5 voor iedere administrateur, vervolgens gaan zij door de banken der synagoge en noemen de present zijnde individu's met het uitspreken der offering. De absente wordt echter evenwel met zulks op rekening gesteld, de meervermogende f1, de min vermogende 10 stuivers.

³¹ Ringmuur, kring, omwalde ruimte (Koenen); dus binnen de omheining oftewel "binnen het schip"

³² Rondom. staat in relatie tot enceinte, zie hierboven; "binnen de omheining" en eromheen (Bart Wallet)

³³ samasim

³⁴ er staat "geëmployeerde tot de eredienst" = iemand die mistwa heeft gehad? een functionaris" zie pag 4L

Diensten buiten de synagoge*

Niemand vermag ten zijne huize, of gezamenlijk met anderen, op ene afzonderlijke plaats de eredienst verrichten, dan alleen na verlof bekomen te hebben van den voorzitter ter gelegenheid van Hinug Abaith, Hupa, jaartijd, of treurdagen voor zo verre het speciaal daartoe betreft #

Hier staat in de kantlijn # de gebeden van boetvaardigheid³⁵ of Selihot nemen hunnen aanvang met den 2 van de maand Elul en men gaat daar mede voort tot den grote verzoendag.

Pag 6R

Wanneer de rabbijn predikt

Ter gelegenheid van het voleinden en aanvangen der boek Mozes, namelijk:

- Simha Tora
- Sabat Bersitt
- Sabat Besalach
- Sabat Zachor
- Sabat agadol
- Tweede dag van Sebuoth
- Sabat Echa
- Sabat Nachamoe
- Sabat Teshubah
- Sabat Hanuca

Esped, ter gelegenheid van het overlijden van een opperrabbijn van zodanige synagoge daar de particuliere synagoge mede in relatie en goede harmonie staat.

In buitengewone gevallen op order van **gouvernements**³⁶ wegen (?)³⁷

Gedurende het zomerseizoen wordt alle zaterdagen bij het ochtendgebed, vóór het uithalen van het boek Mozes gepredikt, bij tourbeurten door 3 a 4 predikanten. Een der **assessoren**³⁸ doet zulks op den Sabbath voor Ros Hodes.

Algemene ceremoniën het gehele jaar door

Op nieuwjaarsfeest is het gebruikelijk bij het aanvangen van de Kadis van het avondgebed, dat de rabbijn en een der voornaamste der theologanten³⁹ zich naast den dienstdoende voorzanger

³⁵ bereidheid om te boeten = selichot

³⁶ overheid

³⁷ Hier staat een onlesbaar teken

³⁸ de assessoren zijn de dajaniem in dienst van de gemeente; zijn staan de chacham bij in het beth dien en bij afwezigheid van een chacham zijn er drie assessoren die samen de (opper)rabbinaal taken verzorgen. Dit was gedurende een groot deel van de negentiende eeuw het geval (Bart Wallet)

plaatsen ten einde aandachtig te zijn, dat de gebeden met de meeste nauwkeurigheid uitgesproken worden

en om ook naar het schijnt, meer solemniteit aan het gebed te geven.

Des 's morgens van den Kadis tot na het gebed de Hamida wordt hetzelfde in acht genomen, echter als dan twee voormannen uit het Theologisch College⁴⁰, na. Na de ceremoniën des boek Mozes en het blazen der bazuinen gedurende het gebed de musaph, plaatst zich den rabbijn en een der vooraanstaanden der Theologanten⁴¹ weder naast de voorzanger, tot het einde van het gebed. Bij het middag gebed heeft zulks geen plaats.

Op Groot verzoendag

Hereb quipur na het middaggebed ontsteken de rabbijn, de twee aanstaande bruidegoms der wet⁴², de in functie zijnde leden van aanzienlijke ereposten de kaarsen voor de Tabernakel, bestemd om gedurende den verzoendag te branden. De kaarsen aan de hoeken van den outer werden door den voorzangers opgestoken.

's Avonds na het gebed Semang Kloie begeeft zich den president naar den outer en laat door den voorzanger uitroepen wien⁴³ bij het ochtend gebed den Kadis derabanan zal uitspreken, wien asjem Melech zal voorzingen en eindelijk de personen die de 14 boeken Mozes zullen uithalen om op den outer te zijn onder het zingen de Kal nidré. Deze zijn de rabbijn, twee bruidegoms der wet, de leden administrateurs van het theologisch college en die van het instituut der behoeftige zieken.

Na het zingen der Kal Nidré spreekt men het gebed voor Z.M⁴⁴. den Keizer⁴⁵ en keizerlijke familie uit, voor de bruidegoms der wet, voor alle quhilot van geheel Israel, voor de individueus⁴⁶ van de synagoge

en voor alle rijzende Israëlieten. Na het welke de boeke Mozes met de gewone plechtigheid worden naar de Tabernakel gedragen wordt door degenen die daartoe bestemd is, uitgesproken het gebed voor de rust der zielen, voor al de genen die van deze synagoge overleden zijn te samen genomen. Vervolgens gaat hij voort het zelfde gebed uit te spreken voor elk afzonderlijk, die daartoe een legaat ten behoeve van de arme Kas heeft gemaakt.

Na het eindigen daarvan geschiedt er een algemene offering, daar de penningmeester mede aanvangt met tien guldens, en vervolgens naar ieders welgevallen tot dat de voorzitter order geeft om een aanvang met het avondgebed te doen, gedurende de welke de dienstdoende voorzanger gelijk als het nieuwe jaarsfeest door den Rabbijn en een der voornaamste theologanten verzeld⁴⁷ blijft.

³⁹ Leerlingen van Ets haim

⁴⁰ Ets Haim school

⁴¹ leerlingen van Ets haim?

⁴² Chatan Tora & chatan Bereshit

⁴³ wie

⁴⁴ Zijne Majesteit

⁴⁵ Hieruit is het manuscript te dateren naar de periode tussen Lodewijk Napoleon en Willem I, toen keizer Napoleon zelf heerste, te weten 1810-1813.

⁴⁶ algemeen: personen. Hier voor de leden (כל הקהל הקדוש הזה).

⁴⁷ Verzellen = begeleiden (Koenen 11de druk, 1916)

Bij het ochtend en namiddag gebed hebben met tussenpozen dezelfde gebruiken plaats. Gedeeltelijk de gebeden, gedeeltelijk die voor overleden legatarissen, gedeeltelijk offeringen.

Het slotgebed of nehilá wordt gedaan door den rabbijn, die als dan verzeld is van beide assessoren.

Het Loofhuttenfeest*

Op het Loofhuttenfeest zijn de geen die aanzienlijke functiën bij de synagoge bekleden gehouden als zij ter synagoge komen, om persoonlijk van een lulab met zijn toebehoren voorzien te zijn. De synagoge schaft zelf lulabim met zijn toebehoren aan ten dienste van den rabbijn, de twee voorzangers en twee assessoren dewelke ten gebruiken van de geen zijn die zelf geen kunnen of verkiezen aan te schaffen.

Pag 8L

Ieder dag gedurende het gehele feest wordt bij het benoemen der personen tot de ceremoniën ook een genoemd, die gedurende het gebed Hossahana, met een boek Mozes voor den outer staat. Dit is een **preogative**⁴⁸ levenslag gedurende, voor die het 't eerst verzorgd heeft.

Bij de akafot of ommegangen gedurende het gebed Hossahana worden alleen toegelaten en in rangschikking: de voorzanger die den dienst doet, de rabbijn, de tweede voorzanger, twee assessoren, de president administrateur, de commissarissen der financiën en de commissarissen tot de boedels.

Simha Torah*

Gedurende het feest Simha Torah en Sabbath Bershith cedeert de voorzitter aan de bruidegoms der wet de beschikking over het benoemen der personen die de verschillende ceremoniën zullen waarnemen. Ontvangt ten dien einde ene schriftelijke opgave de welke **stiptelijk**⁴⁹ order geeft om te worden nagekomen.

Gedurende het avond & ochtendgebed hebben de bruidegoms ene onderscheiden zitplaats vóór den Tabernakel. Ieder hunnen heeft naast zich een der administrateurs die hun doorgaans vergezellen van hun intreden binnen de synagoge, tot het gebed voleind is, wanneer zij hun weder uitleiden tot het lokaal hunner zitting alwaar de bruidegoms vóór en na het gebed, door een aantal individus, gelukwensen ontvangen. #

Hier tegenover staat in de kantlijn #: in de middagen der Loofhuttenfeest is 't niemand geoorloofd met gebedsriem of Thephilim in de synagoge te verschijnen.

Erboven staat in de kantlijn #: de genen die de erepost van bruidegoms der wet aan te nemen, zijn ieder gehouden ten minsten f100 te offereren in de twee dagen dat zij die functie waarnemen.

Hanuca*

Op Sabbath Hanucca wordt een nieuwe aanstelling van bestuurderen over het gesticht der behoeftige zieken gedaan. Die dag cedeert de voorzitter aan dezelfde president den beschikking

⁴⁸ Voorrecht

⁴⁹ nauwkeurig

over het benoemen der personen dien dezelfde ook zelfs aan den voorzanger opgeeft, alleen resteert zich de voorzitter de **faculteit**⁵⁰ tot het order geven van 't aanvang der gebed.

Purim*

Op Vastenavond of Purim, zo 's avonds als 's ochtends, bij de lezing der meguila, assisteren de voorzitter en de penningmeester naast den voorlezer, die de lezing op den oute doet. Wordt aan alle van het mannelijke geslacht van 18 jaren en daar boven 18 St^{u51} Sikel op rekening gesteld, ten behoeven der armen kas.

Het Paasfeest*

Het paasfeest levert niets bijzonders op ten opzichte der ceremonies binnen de synagoge. #
Hier staat in de kantlijn #: als de annotatie in de middendagen des Loofhuttenfeest.

Het Wekenfeest*

Op de eerste dag cedeert de voorzitter het begeben der ceremoniën aan de voorzitter van 't gesticht Eshaim **vermits**⁵² dat bestier als dan vernieuwd wordt. Alleen reserveert hij zich de faculteit tot het geven der orders om het gebed aan te vangen.

Pag 8R

De tweede dag fungeert de voorzitter naar gewoonte. In beide dagen wordt Megilat Ruth en Azharoth gelezen, des middags voor het middaggebed, zulks geschiedt ieder vers op zich zelve zingende, door de twee voorzangers en de vier leraren, zittende in het midden der synagoge, en tegenover dezelve, de bestuderen van het Theologisch genootschap.

Tis-abeab*

Den avond van de vastendag Tis-abeab worden geen kaarsen op de gewone kronen en armlakkers ontstoken, maar elk individu der synagoge bekomt een klein waskaars, daar hij mede ter synagoge kan komen, en die zelf ontsteekt.

De middeldeuren des Tabernakels zijn met zwart laken behangen, het oute is ontkleed, en daar voor een kleine lezenaar geplaatst met zwart laken bedekt, den boek Mozes is mede zwart fluweel omhangen. Ronde de gemelde lezenaar zitten de voorzanger, den rabbijn en leraren van 't theologisch genootschap.

Des 's morgens worden tussen het gebed verscheidene gedichten gezongen door de voorzanger en de leeraren, beurtelings. Bij het uithalen der boek Mozes vervoegen zich de twee voorzangers naar den Tabernakel, zingen een zeer treurig gedicht, en den dienstdoende haalt den boek Mozes uit, tot bij de lezenaar. Geeft die aan een der omstanders over, zijnde de geen die de vorige Sabbath die

⁵⁰ Bevoegdheid (van Dale, 4de druk)

⁵¹ Hier staat "18 stuivers". In een artikel in de Vrijdagavond 2de jaargang nr 18 van 31 juli 1925 door Haham Palache staat dat Halve shekel 90 cent bedraagt, hetgeen overeenkomt met 18 stuivers

⁵² Omdat, aangezien (Koenen 11de druk, 1916)

ceremonie opgedragen is. Roept eenvoudig tot de lezing Cohen, Levy en voor de laatste verschijnt de oudste der assessoren, die vervolgens de aftara zegt.

's Middags is de synagoge weder in de gewone order, en wordt na het middaggebed met de schaal omgegaan, zo als ook op alle ordinaire vastendagen plaats heeft.

Aftara & oproepen mincha sabbath*

NB de aftarah wordt het gehele jaar door gezegd door kinderen beneden de 13 jaren⁵³. 's Morgens en 's middags van den groot verzoendag telkens een leraar, 's namiddag van Tis-abeab door den rabbijn, en drie zaterdagen voor dezelve, door de voorzanger gezegd.

Des sabbats middag zijn tot het roepen voor 't boek Mozes de weeskinderen van Aby Jetomim bestemd.

⁵³ Zie ook opmerking pag 4 "waneer er een tweede boek Mozes nodig is"